

Een „paradijs der vriendschap“

Taman Persahabatan, oftewel „Paradijs der Vriendschap“ is de schoone naam die het tehuis van en voor Indonesiërs te Den Haag met eere draagt.

Elken Zondag om de veertien dagen wordt daar een Maleische godsdienstoefening gehouden door den voorganger, de heer Nalo Kamu, evangelist uit Celebes.

Dat was het eerste wat ik erover las in de kerkbode en meteen trof mij de bloemrijke wijze waarop giften en gaven voor dat huis door de heeren Waworoentoe en Lely in hetzelfde blad verantwoord werden.

Ten slotte won mijn vrouwelijke nieuwsgierigheid het van een zekere tegenzin om mijn neus in andermans zaken te steken en ging ik eens kijken hoe mijn Indische broeders en zusters het toch wel in dit „paradijs“ maakten.

Van de Maleische preek verstond ik natuurlijk geen woord, maar de gezangen en psalmen kon ik dadelijk meezingen, want die werden op Nederlandsche melodieën gezongen en waren volgens onze spelling gedrukt.

Het gehoor bestond uit een paar zeer bewegelijke zwartharige jongetjes, een aantal aandachtig luisterende vrouwen en een rij donkere mannen.

„Wat in de wereld heeft deze menschen hier naar toe gebracht?“ peinsde ik onwillekeurig onder de preek. Sommigen hadden zich uiterlijk volkomen aangepast, maar anderen waren zoowel in kleeren- als kleurenkeus volkomen Oostersch gebleven.

Wat deden ze hier toch?

„Het was de zucht naar avontuur, de trek naar het Onbekende dat achter den einder lokt“, schrijft de Heer Lely ongeveer in een van zijn artikelen over de Indonesiërs van Den Haag.

En hij voegt erbij dat evenals bij ons de wesch bestaat dat „geheimzinnige Oosten“ te willen zien, bij hen hetzelfde, zeer menschelijke verlangens bestaat naar dat merkwaardige Westen, waarvan de bewoners tot in alle hoeken van hun land zijn doorgedrongen en hen overstromd hebben met gewenschte en ongewenschte dingen.

Van jongens en mannen kon ik me die ontdekkingsreizen naar het Westen wel voorstellen, maar een Oostersche vrouw was toch niet zoo vrij in haar bewegingen als wij, waarom stelde die er dan zoo veel prijs op hierheen te komen en hoe legde zij het aan?

Het bleek dat veel Indonesische vrouwen even belust zijn op het „Europeesche avontuur“ als de mannen en dat de groote schepen die zoo statig aan den horizon verdwenen een even groote be-

koring op háár uitoefenden als op hém. Wat daarachter lag wilden zij zien! De minder bedeeden onder haar gingen als personeel mee met Nederlandsche families die met verlof gingen of repatrieerden. Wij betitelden deze vrouwen gewoonlijk met „baboe“, een naam die haar minder welkom is en die we, als we niet weten hoe zij heet, beter door „juffrouw“ kunnen vervangen.

Tusschen twee booten in, of als zij tijdelijk zonder betrekking waren, gingen deze vrouwen en mannen gewoonlijk naar het pension van Indische bedienden van de vereeniging „Oost en West“. De Christenen zochten dadelijk Taman Persahabatan op en zoo constateerde men daar, dat er onder haar waren die er niet tegenop zagen twee maal per jaar de heen en terugreis naar Indië te maken!

Anderen waren al twintig tot dertig jaar in

Geheel rechts: de heer Nalo Kamu.

Familie-foto

Holland en dachten er niet meer over om naar Indië terug te gaan, zij bleven soms voorgoed bij een en dezelfde familie wonen.

Maar Taman Persahabatan stond niet alleen open voor de eenvoudige menschen, ook voor ieder die voor zaken, studie of tijdelijk oponthoud in Den Haag moest zijn, zooals studenten en gezinnen.

Wie nu denken zou dat dit huis alleen dient om te ontvangen, vergist zich. Er gaat ook heel wat van uit. . . .

Toen in Januari 1939 de heer Kamu zijn werk begon bleek er allereerst behoefte te zijn aan een A.B.C. cursus voor analfabeten, waarvan er ongeveer een 300-tal alleen al in deze stad woonden.

Geregeld komen ze nu, mannen en vrouwen om Maleisch te leeren lezen en schrijven, volgens een door den heer Kamu samengestelde methode, die niet getaxeerd is op letters maar op lettergrepen. Bij sommigen gaat het bedachtzaam en

voorzichtig, zooals op de les voor vrouwen die ik eens mocht bijwonen, maar er zijn er ook die de kunst al in vier maanden machtig zijn. Wat een vreugde als zij dan ook langzamerhand den Bijbel kunnen gaan lezen!

Naast dit soort onderwijs was er vooral behoefte aan Bijbelkringen.

Ditmaal was het beter die niet te houden in Taman Persahabatan, maar bij de Christenen zelf aan huis.

Door zieken- en huisbezoek is het al gauw duidelijk wie daartoe gerekend kunnen worden en zoo komt de evangelist in aanraking met degenen die langzamerhand groepjes vormen waarvoor hij geregeld het Evangelie komt brengen.

Waarom komen deze menschen voor dit doel niet liever naar het tehuis toe?

Omdat er onder hen, zelfs al zijn zij Christenen, velen zijn die nooit of in langen tijd niet meer naar een kerk zijn geweest. Zij durven niet ineens weer te verschijnen en moeten langzamerhand weer naar de kerk toe worden gebracht.

Ze zijn heel blij als er iemand bij hen aan huis wil komen, hun omgeving wil nemen zooals die is — zij wonen soms op zijn Oostersch met heel wat menschen onder één dak — en hen uit den Bijbel wil vertellen.

Zij durven zich dan ook beter uiten en noodigen soms vrienden en kennissen uit om ook eens te komen hooren. In zulk een omgeving zouden de Indonesische Christenvrouwen nog heel wat meer voor haar medemenschen kunnen doen.

Daar zij dikwijls samen wonen met Mohammedanen zou haar getuigenis en voorbeeld van veel grooter invloed kunnen zijn. Vooral bij „slamantans”, de geliefde feestelijke gelegenheden, die maar al te veel aanleiding geven tot dobbelen en gepaard gaan met bepaalde ritueele gebruiken, zouden zij meer Christelijk bewustzijn kunnen toonen.

Maar zij staan dikwijls te zwak en krijgen soms geen steun genoeg.

Degenen die daarop een uitzondering maken brengen juist uit zulk een kring telkens weer andere vrouwen mee naar Taman Persahabatan.

Een Timoreesche vrouw bracht op die manier een geloofszuster mee die al zes maanden naar een kerk liep te zoeken en door haar eindelijk het „paradijs der vriendschap” vond!

De Indische studenten houden ook contact met dit tehuis.

Op de gezellige avonden, die er zoo nu en dan gehouden worden, ziet men altijd leden van de Indonesische Christen Jongerenbond, die graag alles volgen wat er dan ten beste wordt gegeven.

Maar voor we het daarover hebben moeten we als geregelde gasten van het huis nog de Indone-

sische gezinnen noemen die hier in Holland wonen.

Dat zijn de Indonesische ambtenaren die in Indië de positie van een Europeaan hebben bekleed en dus ook recht hadden op Europeesch verlof.

Zij kwamen naar ons land allereerst uit belangstelling, maar dikwijls meteen met de bedoeling er hun kinderen te laten studeeren.

Sommigen van hen voelen zich zoo Hollandsch, dat zij de behoefte om hun landgenooten hier op te zoeken niet hebben, maar anderen verheugen zich wel op zulke ontmoetingen en verlangen er naar elkaar dikwijls te zien.

Zij zijn het die hun vrienden in Taman Persahabatan veel steun en vriendschap geven door hun geregeld bezoek. Om al deze menschen en hun Hollandsche vrienden gelegenheid te geven met elkaar kennis te maken en elkaar weer eens te zien en te spreken dienen de daareven genoemde gezellige avonden.

Dan komt er meestal een spreker of spreekster die een onderwerp behandelt, zooals bijv. den 29sten October Freule van Asch van Wyck „De Eenheid der Kerken” als motief heeft gekozen. Maar daarnaast is ook het krontjongkwartet, of een voordracht uit Maleische en Hollandsche werken, even welkom. Propvol is het dan in de twee ontvangkamers. De stemming is er vanzelf en toch kan men zich geen uiteenlooper gezelschap denken!

Wie zou zich dan ook in een „Paradijs der Vriendschap” niet thuis voelen en zijn uiterste best doen om de veelzijdige harmonie ervan niet te verstoren?
Mia van Oostveen.

Plantentuin

Daar is een Eden hier op aarde,
Gen Paradijs,
Een sprookjestuin, een toovergaarde
Met droompaleis, —
Waar bij het eerste zonnegloren
En gouden trans
De palmblaadren wuivend rijzen
Den nymphendans;
Waar statige kanariboomen
Verheven staan
Van warmte en weelde en zon te droomen
In wonderlaan;
Waar witte leliën en zacht roode
Met drijvend blad
U deinend lokken, wieglend nooden
Tot koelend bad
Waar zoete geuren u vertroosten
In bloem en plant, —
Dàar is de Plantentuin van 't Oosten,
Ons wonderland!

H. MACKAY